

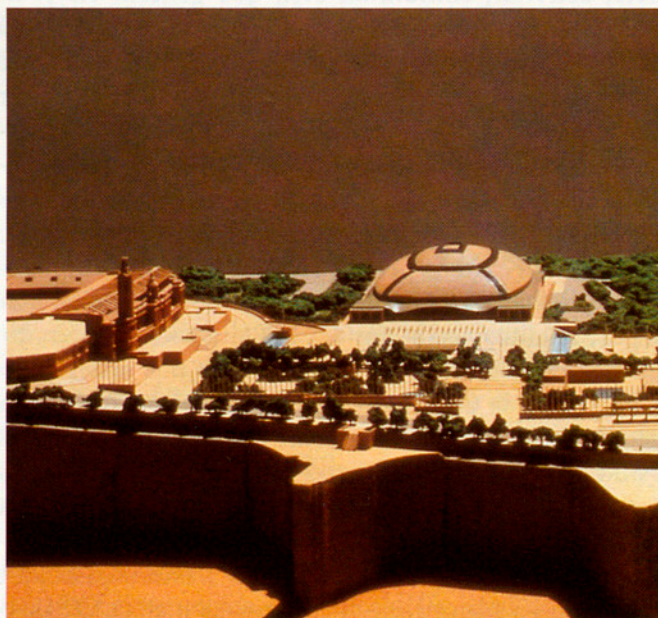
UN DICCIONARI PER A LA GEOGRAFIA URBANA DE LA BARCELONA DEL FUTUR

Aquest és, ho vol ser, un diccionari breu i sucint, sense cap mena de pretensions ni exhaustivitat. Això sí, vol ser un diccionari mínim de la geografia que els barcelonins hauran de trepitjar quan voldran parlar dels Jocs Olímpics que tindran lloc, ara sí, a Barcelona dintre de sis anys. Però no sols a l'hora de parlar dels Jocs Olímpics. També moltes d'aquestes noves veus i accepcions del diccionari que proposem ampliaran i, per tant, s'incorporaran com a realitats vives del patrimoni de la ciutat a la vida quotidiana un cop finalitzats els Jocs de l'any 1992.

Serà, doncs, l'herència que els Jocs ens hauran deixat com a elements definitius i definidors del paisatge urbà que enriquiran i vigoritzaran el bagatge cultural, social, esportiu i econòmic de Barcelona. Una herència que ens la farà tornar a descobrir en alguns aspectes o millorar-la, com en el cas de la muntanya, de Montjuïc, de la qual els nostres avantpassats ja van saber intuir el potencial que tindria en el futur de Barcelona.

anell de Montjuïc

Constitueix l'escenari central del projecte olímpic de Barcelona. A la muntanya se celebraran les competicions d'atletisme, gimnàstica, bàsquet, voleibol, esgrima (Palau de la Metal·lúrgia), halterofília (Palau del Centenari), lluita, natació, salts, waterpolo, tennis de taula (Palau de Victòria Eugènia), boxa (a les Arenes), tir olímpic i centre de mitjans de comunicació (Palau de Congressos). L'ordenació general del sector és a càrrec de l'equip d'arquitectes del despatx de Correa i Milà. A l'anell, s'hi construiran les instal·lacions clau de la candidatura: l'Estadi i el Palau d'Esports, que amb l'habilitació de diversos palaus de la Fira de Mostres i la modernització de les piscines Picornell i el pavelló municipal permetran donar cabuda a tots els esports esmentats. Aprofitant l'avinentsa dels Jocs, es portarà a terme la urbanització definitiva de la muntanya (parc del Migdia, accessos a la ciutat), amb una inversió a realitzar des de 1986 a 1991 de 5.133 milions de pessetes. Pel que fa a l'execució dels projectes d'aquesta àrea, els estrictament olímpics, es crea

PERSPECTIVA DEL PALAU I L'ESTADI (MONTJUÏC)

una empresa municipal, AOMSA (Anell Olímpic de Montjuïc, societat anònima), per gestionar-ne la realització. El cost d'aquest apartat és de 13.500 milions de pessetes, i fins ara ja se n'han invertit una mica més de 400.

aprofitament

La paraula clau del projecte. Els promotors han posat l'èmfasi dels seus discursos a subratllar que totes les instal·lacions que es construeixin per als hipotètics Jocs Olímpics de l'any 1992 han de tenir possibilitats de reutilització posterior, des de l'endemà mateix de clausurar la celebració esportiva. Segons aquesta idea, no s'hauria de construir res d'especial per als Jocs. Això també val per a les grans obres d'infraestructura ciutadana: Segon Cinturó, acabament del Cinturó del Litoral, hipotètica ampliació de l'aeroport del Prat, urbanització de Montjuïc, etc.

àrees olímpiques

Així es denominen les zones en què els autors del projecte agrupen les instal·lacions. Els escenaris principals són quatre: Montjuïc, Diagonal, Vall d'Hebron i Parc del Mar (Vila Olímpica), tots dins un radi de 20 quilòmetres, fet que dona satisfacció a una de les exigències per optar a organitzar uns Jocs, la concentració. A més d'aquestes quatre àrees (vegeu el contingut de cadascuna) en són previstes d'altres de menor entitat, com ara el Parc Fluvial del Llobregat (canal artificial per a rem i piragüisme), la de Badalona (bàsquet i tir olímpic), Terrassa (hoquei), Sabadell (futbol), Granollers (handbol), Banyoles (alternativa al Llobregat), Palma de Mallorca (si s'hi confirma la vela), la Seu d'Urgell (piragüisme a la Valira).

camp de la joventut

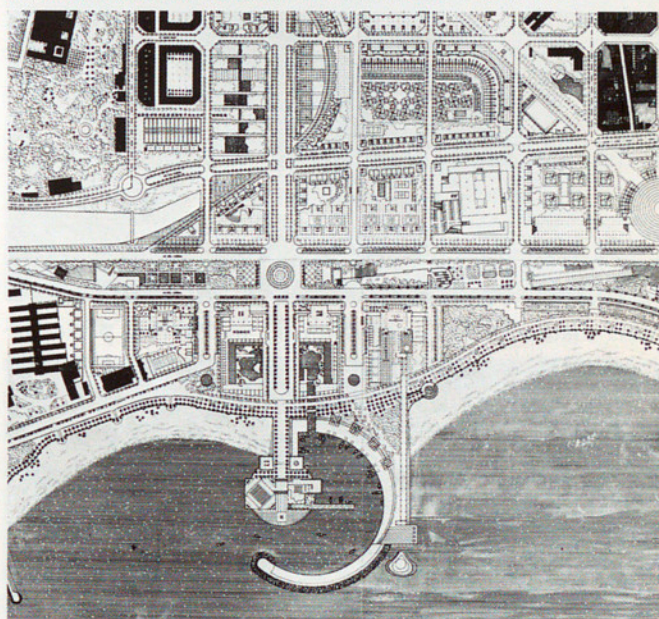
S'instal·larà a les Llars Mundet, espai que, pels serveis que ofereix durant tot l'any, és fàcilment condicionable per a aquest objectiu. És previst que tingui una cabuda d'uns mil joves d'arreu del món, que, aprofitant la celebració dels Jocs, podran conèixer la ciutat i el país, la seva llengua i cultura.

camp nou

L'estadi del Barcelona Futbol Club, que serà utilitzat en competicions de futbol, segons el projecte de la candidatura, constitueix una de les visites obligades de tots els membres de la família olímpica que visiten la ciutat per conèixer-ne sobre el terreny la infraestructura esportiva. La modernitat i gran capacitat del Camp Nou impressionen els il·lustres visitants. Les instal·lacions del Barça (Camp Nou, Ministadi, Pavelló de Gel i Palau d'Esports) són el reclam de renom

EL PALAU NACIONAL EMMARCAT PER LES TORRES FLORENTINES

L'EIX CENTRAL DE LA VILA OLÍMPICA

LA INFRASTRUCTURA INFORMATIVA, UN ASPECTE A CONSIDERAR

internacional més important de què disposa Barcelona en aquests moments.

centre de l'INEF

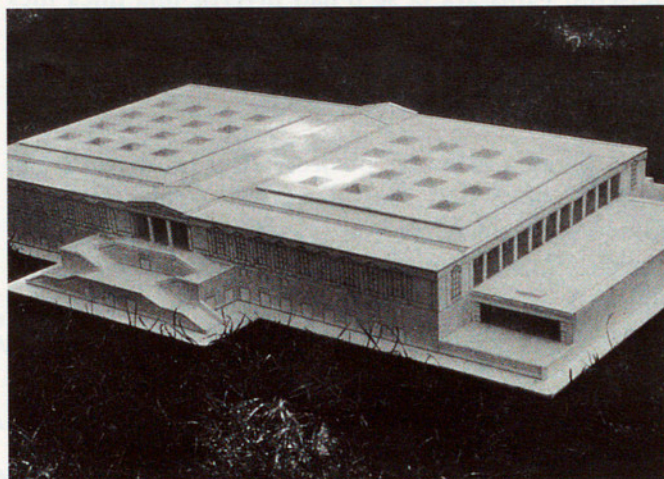
La construcció de l'estatge de l'Institut Nacional d'Educació Física està prevista a l'àrea de Montjuïc. Tancarà l'anell olímpic per la banda sud. El projecte va ser encarregat el gener de 1984 a l'arquitecte Ricard Bofill i és previst que les obres comencin a final d'aquest any. Durant deu dies dels Jocs de Barcelona, se celebraran en aquest marc les competicions de lluita. Després dels Jocs, aquest centre es convertirà en la Universitat de l'Esport. El seu pressupost inicial és de 1.500 milions de pessetes i correspon de finançar-lo al govern de la Generalitat. És la darrera obra de l'anell que es començarà a construir.

centre de premsa

Com que aquests darrers anys els Jocs s'han convertit en l'espectacle més important del món i amb cada convocatòria augmenta l'interès que hi dediquen els mitjans de comunicació, l'atenció dels organitzadors per la infraestructura informativa sembla ben lògica. El projecte preveu que el centre de mitjans de comunicació central serà instal·lat al Palau de Congressos del recinte de la Fira de Mostres. Situat a escassa distància de l'anell olímpic, al qual els periodistes podran arribar a peu, es convertirà en el centre neuràlgic de la informació. Estarà dotat dels mitjans més moderns de recollida i transmissió de dades. El dossier de la candidatura de Barcelona recull una completa documentació sobre les facilitats que hi trobaran els professionals de la informació. Fins i tot detalla els llocs on se situaran les càmeres de televisió a les diverses instal·lacions esportives. S'esperen uns quatre mil periodistes en les diferents modalitats.

ciutat olímpica

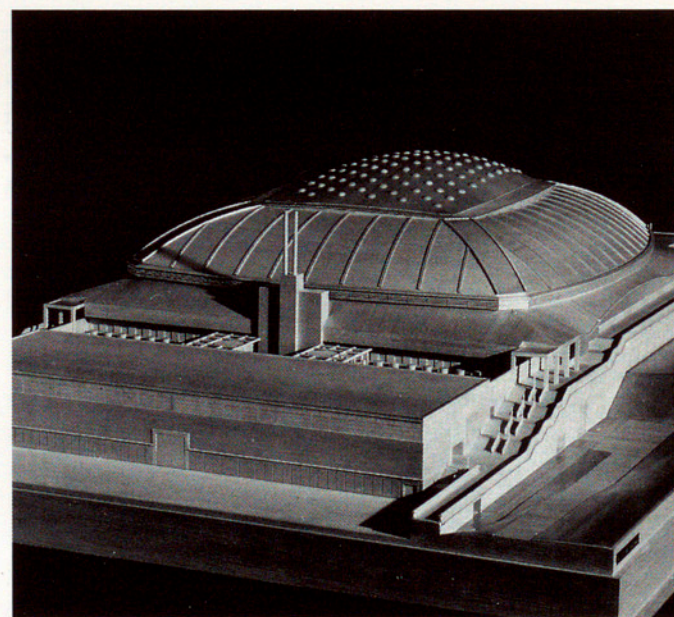
La construcció de la Vila Olímpica al barri del Poblenou, a l'espai que deixaran lliure les vies del tren de la línia de costa, constitueix l'operació més ambiciosa promoguda per l'Ajuntament aprofitant l'avenç olímpic. Es tracta de recuperar uns 275.000 metres quadrats, avui desaprovats i que constitueixen una barrera urbanística perquè la ciutat tingui una sortida al mar. El projecte de construcció i urbanització és obra dels arquitectes Bohigas, Martorell i Mackay. S'hi aixecaran 2.500 habitatges (el 15% seran apartaments), on s'allotjaran els 10.000 atletes i els 5.000 acompanyants que s'esperen als Jocs de Barcelona. En aquest parc també hi haurà una pista d'atletisme, un pavelló, una policlínica, un auditori, cinema, teatre i heliport. La inversió, que es calcula que serà d'uns 50.000 milions de pessetes, comptant-hi les

EL NEOCLASSICISME ORNARÀ LA SEU DE L'INEF

LA PARTICIPACIÓ POPULAR O EL RESSÒ QUE COMPORTA ORGANITZAR UNS JOCS

EL NOU PALAU D'ESPORTS, UNA DE LES OBRES MÉS IMPORTANTS

obres de protecció de costes i aixecament de vies de tren, serà a càrrec, en gran part, del sector privat. Els habitatges de la Vila Olímpica sortiran al mercat immobiliari una vegada acabats els Jocs.

COI

El Comitè Olímpic Internacional és l'organisme de què depèn la designació de la seu dels Jocs. Els membres del Comitè Olímpic Internacional, que presideix des de l'any 1980 Joan Antoni Samaranch, ex-president de la Diputació de Barcelona i ex-ambaixador d'Espanya a la Unió Soviètica, són elegits pel mateix comitè. El seu vot no està condicionat per cap lligam amb les autoritats esportives o governamentals dels seus països respectius. Són, com diu Samaranch, ambaixadors del COI als seus estats, no a l'inrevés. Això fa que sigui molt agosarat d'avançar cap pronòstic. Espanya hi té dos membres, i per tant dos vots: Samaranch i Carles Ferrer Salat. El president del comitè, però, ha dit ja que el dia 17 d'octubre no votarà, per deixar ben clara la seva posició neutral.

consell rector de la candidatura

Entitat que fins al dia 17 d'octubre, data en què es decidirà a Lausana quina ciutat ha d'acollir els Jocs Olímpics de 1992, dirigeix la promoció, la preparació tècnica i els primers treballs i inversions de la candidatura de Barcelona. Aplega totes les institucions que col·laboren en el projecte: Ajuntament de Barcelona, Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona, Govern central, Corporació Metropolitana de Barcelona i Associació Barcelona-92 (formada per les empreses que financen a fons perdut una bona part de les despeses de promoció). L'endemà de la designació, el consell desapareixerà, almenys en la seva funció actual, per deixar pas al Comitè Organitzador dels Jocs Olímpics. La seva sigla (COJOB) serà familiar a tots els ciutadans, si s'acompleix la primera premissa: que a Lausana guanyi la candidatura olímpica de Barcelona.

diagonal

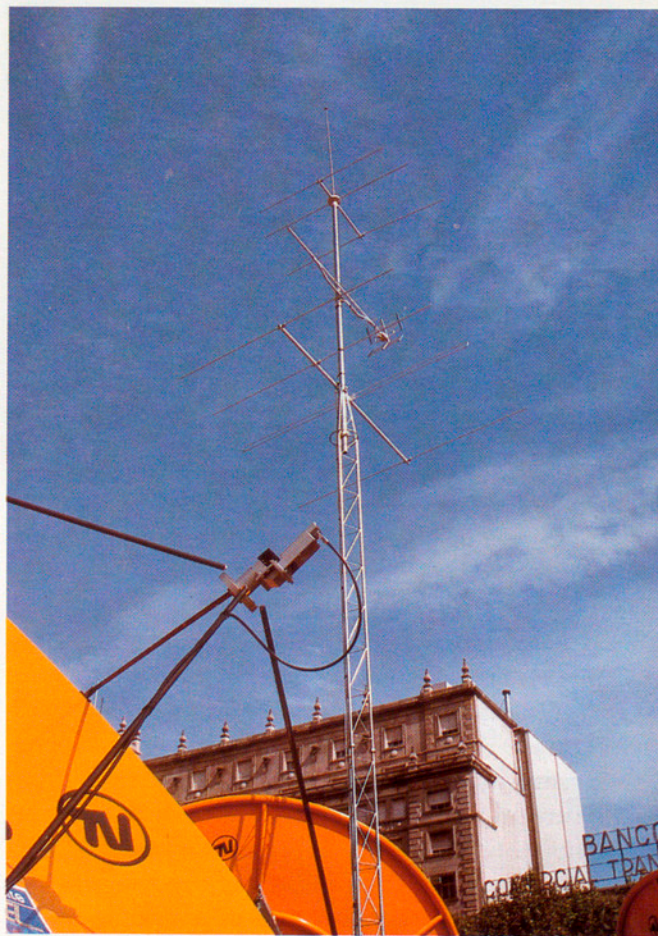
Aquesta àrea olímpica, situada a la part alta de l'avinguda del mateix nom, limitant amb el municipi de l'Hospitalet, és la que demana una menor inversió. La majoria d'instal·lacions ja són fetes i estan en funcionament des de fa molts anys. Aquí tindran lloc les competicions de futbol (estadi del Barcelona CF), judo, tennis (Reial Club de Polo), hipisme (Reial Club de Polo) i voleibol (pavelló de l'Hospitalet).

drets de televisió

És una expressió que no trigarà a ser-nos familiar. Vol dir el que pagaran les grans cadenes mundials de

EL BARÓ DE COUBERTIN O ELS ORIGENS DE L'ACTUAL COI

ELS DRETS DE TRANSMISSIÓ, UNA FONT D'INGRESSOS

televisió, (llegiu-hi les nord-americanes) per transmetre en exclusiva les imatges de les competicions a milers de milions de telespectadors de tot el món. I se'ns farà familiar perquè els organitzadors en parlaran una vegada i una altra. Del que aconseguiran ingressar per aquest concepte, en depèn l'èxit financer dels jocs. Els càlculs actuals dels autors del dossier «Barcelona-92» fixen en 46.000 milions de pessetes aquests ingressos per televisió, sobre un pressupost de despeses globals de més de 163.000 milions de pessetes. Tot això en pessetes de 1986.

estadi

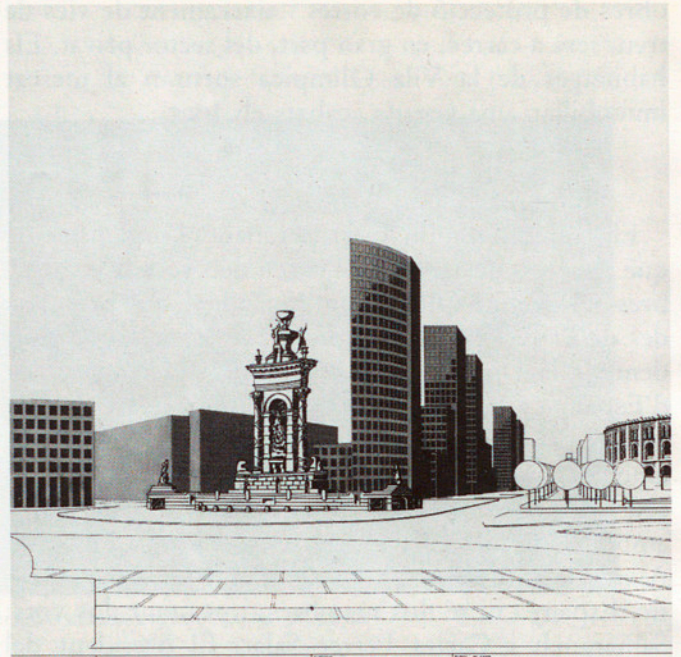
A tots els Jocs, la peça clau és l'Estadi olímpic. Els rectors de la candidatura barcelonina van optar per refer, pràcticament de cap i de nou, el vell Estadi de Montjuïc. En realitat només se'n conserva, i encara com a element simbòlic, la façana. Aquest recinte va ser construït amb vista als Jocs de 1936, als quals la ciutat va aspirar, sense èxit. La reconstrucció es va encarregar, després d'un concurs internacional com en el cas de totes les instal·lacions de l'anell de Montjuïc, a l'arquitecte italià Vittorio Gregotti i als catalans Correa, Milà, Buxadé i Margarit. Tindrà una cubada de 70.000 espectadors, ampliable a 80.000. El pressupost del projecte és de 4.996 milions de pessetes, que, segons la distribució d'inversions, correspon de finançar al Govern central, mitjançant la secretaria d'Estat d'Esports. Els treballs van començar fa mesos i actualment es treballa en l'enfonsament del solar, perquè l'estadi nou s'aixecarà a partir d'una fondària de 12 metres. La pedra que es treu es dona als constructors de la Sagrada Família.

família olímpica

Amb aquesta expressió es vol englobar els esportistes, els membres del COI, les federacions internacionals de tots els esports admesos a les competicions olímpiques, els comitès olímpics nacionals, els periodistes i els organitzadors dels Jocs. Als barcelonins aviat els seran habituals els membres d'aquesta família internacional que té un català per cap, Joan Antoni Samaranch.

instal·lacions de Banyoles

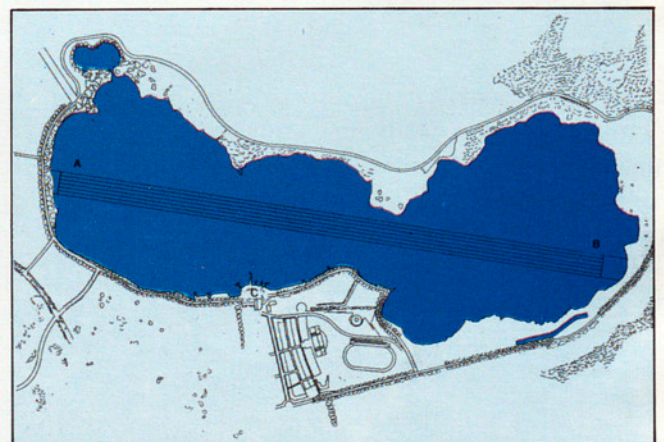
La ciutat de Banyoles (Gironès) pot ser una de les subseus de la candidatura. La decisió final dependrà dels tècnics, que s'hauran de pronunciar sobre l'alternativa (estany de Banyoles o canal artificial al Llobregat) que consideren millor per celebrar-hi les competicions de rem i piragüisme. El dossier de la candidatura recull totes dues possibilitats i, com el cas de la vela, forma part de l'estratègia dels promotors per evitar polèmiques prematures. Si es triava Banyoles, s'hi construiria una vila olímpica per als participants

PERSPECTIVA DE LA FAÇANA DEL C/ TARRAGONA I LA PLAÇA D'ESPANYA REFORMADES

PLANOL DE L'ÀREA DE LA DIAGONAL

EL LLAC DE BANYOLES, ALTERNATIVA A L'ÀREA DEL LLOBREGAT

en aquesta especialitat, l'estany s'hauria de condicionar per a la competició i caldria millorar-hi els accessos.

mascota

Fins ara, la candidatura ha estat promoguda amb un logotip, ben simple, amb els cinc anells olímpics i la inscripció Barcelona-92. En són autors Amèrica Sánchez i Carles Rolando. Donat el cas de la designació, la ciutat tindrà dret a utilitzar els anells oficials del moviment olímpic, propietat exclusiva del COI. En aquell moment, el protagonisme gràfic correspondrà a la mascota. L'àguila Sam ho va ser en els Jocs de Los Angeles. De moment, encara no se sap quina serà la imatge de Barcelona-92. L'únic pas fet fins ara, almenys oficialment, va ser la convocatòria d'un concurs per a mainada, obert a tot l'Estat. Hi van participar 28.215 nois i noies i en va ser declarat guanyador un drac de Sant Jordi amb barretina i les quatre barres. És una idea que, en tot cas, han de confirmar els especialistes en disseny. La mascota no és tan sols el senyal d'identitat de la ciutat organitzadora, sinó una font de recursos econòmics, pels drets de reproducció.

oficina olímpica

És l'organisme responsable dels treballs de preparació de la candidatura, sota la direcció del Consell Rector de la Candidatura. L'Oficina té l'estatge a l'antic edifici de l'INI, al recinte del firal (que en la reorganització del sector anirà a terra per donar perspectiva al reconstruït pavelló Mies van der Rohe, herència de l'Exposició Internacional de 1929). Aquesta Oficina ha preparat els diferents avantprojectes, el dossier de la candidatura presentat l'1 de març passat a Lausana i, en col·laboració amb l'Associació d'Empresaris Barcelona 92, que són els qui en realitat l'han portada a la pràctica, ha projectat la campanya de promoció arreu del món de les aspiracions olímpiques de Barcelona.

olimpíada cultural

Paral·lelament a l'organització dels Jocs, la ciutat que els acull s'obliga a fomentar diversos actes culturals: és el que s'anomena Olimpíada Cultural, en el cas del projecte barceloní, se'n diu Gran Festival de les Arts. Aquest festival serà en realitat la culminació de diverses activitats que començaran l'any 1988. Així, el 1989 serà l'any de la Cultura i l'Esport, amb una magna exposició dedicada a l'arquitectura esportiva; el 1990, l'any de l'Art, i el 1991, l'any del Futur. L'any dels Jocs, que es clausurarà l'exposició sobre el primer centenari de l'olimpisme modern, coincidirà amb la biennal de les Arts i els Esports i es concediran els Premis Barcelona, que pretenen convertir-se, se-

OLÍMPIA, LA CIUTAT GREGA ON S'ENCÉN LA TORXA

AIRE NOU PER ALS MUSEUS DE BARCELONA

gons els promotors, en una mena de «nobels» per a activitats no incloses en aquests tradicionals guardons. Tot plegat ben amanit amb actuacions, que, amb tants d'anys d'antelació, són difícils d'avançar.

palau d'esports

Probablement, serà la instal·lació esportiva més avançada dels Jocs. El Palau d'Esports de Barcelona, a l'estil de famós pavelló de Bercy de París, constituirà una autèntica obra d'enginyeria. L'autor del projecte és el japonès Arata Isozaki i el cost de les obres és de 5.816 milions de pessetes, que, segons un conveni ja firmat, finançarà la Diputació de Barcelona. Estarà situat a la dreta de l'Estadi. Amb una capacitat de 17.000 espectadors, constarà d'una gran pista central (preparada per a un elevat nombre de disciplines i adaptable per a grans espectacles artístics i culturals) i de dues altres pistes complementàries i d'utilització separada. És previst que s'hi celebrin les proves de bàsquet, gimnàstica i voleibol. Els treballs ja han començat amb les obres d'ancoratge.

piscines Picornell

Les piscines Bernat Picornell, situades molt a prop de l'Estadi i del futur Palau d'Esports, van ser construïdes l'any 1969, amb vista als Campionats d'Europa de Natació que se celebraren a Barcelona el 1972. Les instal·lacions municipals s'han d'adequar a les exigències d'uns jocs olímpics per celebrar-hi les proves de natació, salts i natació sincronitzada. Això vol dir que, entre altres obres de modernització, les piscines s'hauran de cobrir; així mateix, se n'haurà d'ampliar la capacitat d'espectadors fins a 10.000 persones. Les piscines Picornell formaven part de les obres previstes per la candidatura de Barcelona als Jocs de 1972. Finalment, la ciutat no s'hi va presentar (hauria estat la tercera vegada que ho feia) en benefici de Madrid, que, de fet, tampoc no aconseguí la designació.

port esportiu

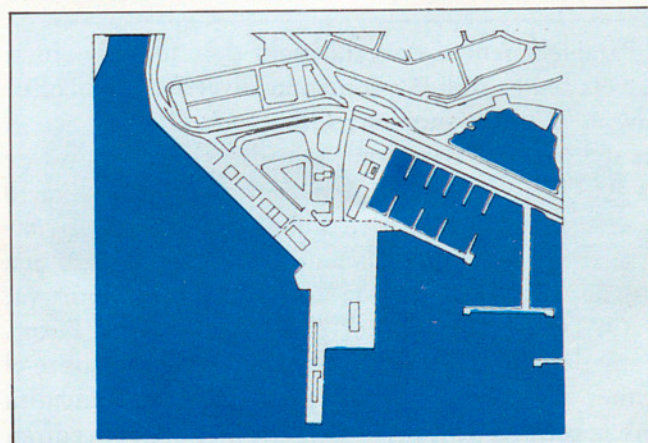
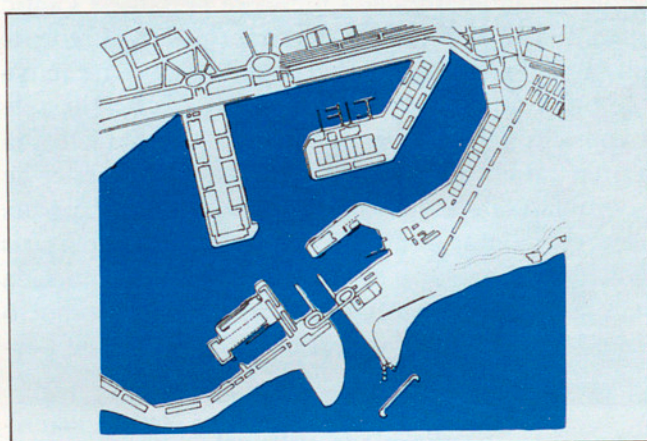
És la gran incògnita del projecte olímpic barceloní. Palma de Mallorca i Barcelona se'n disputen teòricament l'emplaçament, que ha d'acollir les proves de vela. L'elecció no serà definitiva fins que se sabrà la decisió del Comitè Olímpic Internacional. L'objectiu evident és d'evitar polèmiques innecessàries, i per això la documentació presentada per la candidatura no es decanta per cap de les dues opcions, per bé que deixa constància del fet que al llarg del litoral català no hi hauria cap problema a trobar un lloc acceptable.

torxa olímpica

Des d'Olímpia, la ciutat grega origen de la tradició olímpica, la torxa arriba a la ciutat que organitza els

ACTE DE COL·LOCACIÓ DE LA PRIMERA PEDRA DEL NOU PALAU D'ESPORTS

ELS PORTS DE BARCELONA I PALMA DE MALLORCA

Jocs. En el cas de Barcelona, el foc de l'olimpisme donarà la volta al món passant per totes les ciutats que han estat seu d'uns Jocs. A Catalunya, hi entrarà per Empúries, on començarà el recorregut a peu. El dia 25 de juliol, data prevista per inaugurar els Jocs de Barcelona, la torxa entrarà a l'Estadi Olímpic de Montjuïc.

seguretat

És l'obsessió del COI. Les candidatures han posat un èmfasi especial en aquest apartat, el contingut del qual és secret per naturalesa. De totes maneres, el sol fet que la Vila Olímpica hagi de ser un recinte tancat, amb estrictes condicions per accedir-hi, ja dona una idea de les precaucions que es prendran. El sagnant atemptat succeït a Munic l'any 1972 ha deixat el pes de la por en tota la família olímpica. A la campanya de promoció entre les diverses ciutats aspirants als Jocs, el grau d'inseguretat de cadascuna ha estat un dels elements de crítica. L'únic problema de Barcelona ha estat que a l'estranger ens vinculen amb facilitat, amb un excés de simplisme, amb el terrorisme d'ETA.

vall d'Hebron

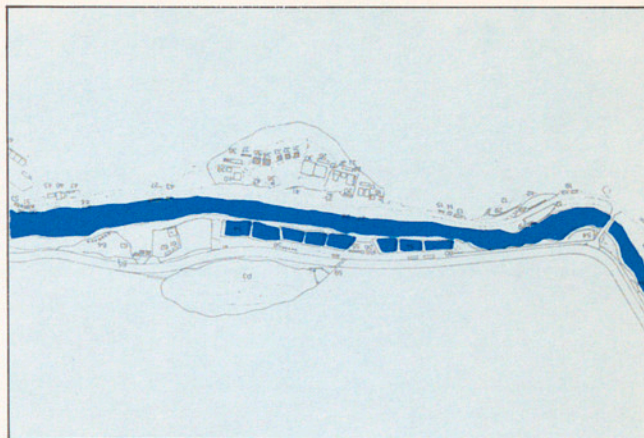
En aquesta àrea, situada al voltant del velòdrom, al costat mateix del Segon Cinturó, s'hi celebraran les competicions de ciclisme, handbol i tir amb arc. També s'hi instal·laran el Campament de Joves i la Residència d'Àrbitres.

voluntaris olímpics

La figura del voluntari olímpic va agafar força als Jocs de Los Angeles. Quasi 30.000 persones hi van col·laborar amb els organitzadors en diverses feines. A Seül no tindran tant de protagonisme, però tot fa pensar que a Barcelona seran un element decisiu. De moment, en aquesta etapa de promoció, el voluntariat ha estat un element diferenciador respecte a la resta de ciutats candidates. La candidatura catalana ha rebut 60.000 sol·licituds de persones d'arreu de l'Estat, especialment estudiants, per convertir-se en voluntaris. Els viatges de l'autobús olímpic per tot el país han ajudat en gran manera a l'èxit de l'operació.

velòdrom

Va ser la primera gran instal·lació esportiva construïda amb vista als Jocs. Situat a la vall d'Hebron, molt a prop de les Llars Mundet, va ser inaugurat el 1984, amb motiu dels Campionats del Món de Ciclisme. El projecte és dels arquitectes Esteve Bonell i Francesc Rius, mentre que la pista va ser dissenyada per l'alemany Scurman. Té una cabuda de 3.500 espectadors i un cost de 500 milions de pessetes. Cal cobrir-lo. La seva comunicació amb la resta d'àrees previstes a la candidatura es garantirà gràcies al Segon Cinturó.

PARC FLUVIAL DEL LLOBREGAT (REM) I EL CANAL DE CORTINGLES (ESLÀLOM)

EL VELÒDROM DE LA VALL D'HEBRON DEFINEIX UNA DE LES ÀREES OLÍMPIQUES